

in staan we
stetwisters
standpunt
staan, en
en „dat ge
was“, die
reft verne
hoorzaam
hoogd is

Cour. uit

ood de ker
gemeente
gemeente,
an, waarbij
an 10 Sept.
aligen be
der kerk
plaren van
e van eene
techtmissie
rop thans
coning ver
genomen.
t de inge
Catechis
teffende de
als bedoeld
a derhalve
wordt verk
de kerk.
eraad, zich
staande ge
tsche ker
eene kerk.
Op grond
aad te ken
Belijdenis
t hoveneg
e de reges
de »Dordt
hierboven
ingenomen
ing en be
e kerk te

diter van
is ze ten

Dordtsche
vort voor
nten be
De ofsi
lat ze niet
voor meer
atief ver

beslissing,
ring, zoo
e, eenvou
reglement
ordening
nvaarden.
thijst ons
e doods

ering, dat
kerk be
krecht in
ste wijze

verstand
van een

ben, nog
i, mers, die
auselijke
erklaeren,
nder de
e Chris
it karak
tels niet
erden zij
e en al
de „val

vormers,
konden
de Sacra
ene „val
verleid
den hie
le mis
even er
nade van
et door
ristelijke

kerken,
van deze
nodra ze
rangen
chap der
aan geen
tuut ge

kerken,
hoe ook
e onze
den de
n, zoo
h. i. te
adrager,
in ambt
dik ge
ing van

geet zal
oot be
zooveel
valische
kerk“
was dan
die de
aus van
us had

Refor
in die
staande
lar, om
ut, niet

denkbaar zijn, en zoowel ambt als doop,
ook in hun meest verbastenden vorm steeds
door onze vaderen zijn erkend.

Dienst des Woords (10).

Onder Dienst des Woords mag alzo vol
strek niet verstaan, dat aan den Dienaar
door de kerk een dik boek in handen wordt
gegeven, met last, om als hij optreedt, uit
dit boek, hier of daar, een regel drie vier
uit te kippen, en in verband met die zin
snede of volzin een rede van vijf kwartier
te houden. Wie het zoo verstaat, begrijpt
van den Dienst des Woords eenvoudig
niets, en heeft volkomen gelijk, als hij elke
oefening, elke toespraak in een Evangeli
satiegebouw, of waar ook, volkomen met de
prediking des Woords op één lijn stelt.

Neen, Gods Woord is niet een boek van
zooveel honderd bladzijden, met zooveel
duizend verzen, en waar ge nu elk vers
naar willekeur uit kunt nemen, en zeggen:
„Hier heb ik nu Gods Woord.“ Dat toch
ware een doode, werktuiglijke opvatting
van de Heilige Schrift, die haar feitelijk
op één lijn zou stellen met ons Burgerlijk
Wetboek. In zulk een wetboek toch komen
niet dan artikelen voor, en elk artikel ge
biedt of verbiedt iets, of bedreigt op iets
straf.

Wie de Heilige Schrift kent, weet dan
ook zeer goed, dat er tal van verzen in
voorkomen, waarover men onmogelijk zou
kunnen prediken. Een vers b. v. als Eze
7: 24: „Ook laten we u weten, aangaande
alle priesters en Levieten, zangers, por
tiers, Nethinim en dienaren van het huis
dezes Gods, dat men den dijns, ouden im
post en tol hun niet zal vermogen op te
leggen“, is geen Schriftstuk, waarover te
prediken valt, en evenmin wat ge in Eze
8: 11 leest: „En van de kinderen van
Bebai, Zecharja, de zoon van Bebai; en
met hem acht en twintig manspersonen“.

Want wel is het natuurlijk te doen, om in
aansluiting aan deze woorden vijf kwartier
te spreken, en kan vindingrijkheid ook uit
zulk verzen heel wat halen; maar dit heeft
niets gemeen met den Dienst des Woords.
En zulk verzen nu zijn er bij honderden.
Het is daarom zoo broodnodig dat een
Dienaar des Woords zich terdege rekent
schap geve van wat hij doen zal, zoo hij
zich zet om zich voor te bereiden voor de
bediening des Woords.

Daar ligt op zijn schriftfel Gods heilige
Schriftuur voor hem. Die Schriftuur belijdt
hij door genade Gods Woord te zijn. En
dat Woord moet hij nu op last en bevel
des Heeren in de vergadering der geloov
igen gaan bedienen. En hoe zou hij dan
kunnen volstaan, met, op goed geluk af,
hier of daar een tekst op te slaan, en te
denken: Wat zal ik over dien tekst Zondag
eens prediken?

Immers, het moet hem met die keuze
ernst zijn. Hij mag niet anders willen, dan
om tot de gemeente dingen te spreken, die
hij zelf van zijn God uit en door zijn Woord
gehoord heeft, zodat hij werkelijk geloof
en weet, dat alsoo Gods Woord is, en hij
het nu in het midden der vergadering moet
nederleggen, niet als eens menschen woord,
maar gelijk het waarlijk zijn moet, als het
Woord Gods.

En hiertoe nu komt het niet, tenzij hij
vooral helder inziet: Dit is het wat ik dit
maal, in naam en op last van mijn God, de
gemeente moet aanzeggen; en dat straks de
gemeente uitteenga, wel wetende en verstaande,
wat de zaak is, die ze nu in naam van
haar God gehoord heeft.

En om dat doet nu te bereiken, is het
onvermijdelijk noodig, dat ge altoos „Gods
Woord“ neemt in zijn tegenstelling met
het „woord des menschen“. De mens
denkt, de menschen hebben alle eeuwen
door gedacht, de menschen denken nog,
en zoo is er een denken van 's menschen
zijde. Door dat denken van 's menschen
zijde ontstond nu allengs een zekere
voorstelling omtrent God, omtrent den
mensch, omtrent de zonde, omtrent onze
toekomst, omtrent de wereld en haar oors
prong en doel, omtrent onze plichten, om
trent onze rechten, kortom een geheele
levens- en wereldbeschouwing.

Was nu het denken van 's menschen
zijde zuiver, zoo zou zijn levens- en wereld
beschouwing de juiste zijn. Nu is zij leu
genachtig en onbestaanbaar.

En zoo staat dan tegenover dit denken
van 's menschen zijde een denken van de
zijde Gods. En ook in dat denken Gods is
een voorstelling omtrent zijn eigen Wezen,
omtrent den mensch, omtrent de zonde,
omtrent de toekomst, omtrent de wereld,
haar roeping en haar doel, omtrent onze
rechten en plichten en wat dies meer zij.
Dus ook een geheele levens- en wereld
beschouwing, en wel een volmaakte, een vol
komen glouterde, en volstrekt ware.

Nu gebruikt de mensch zijn taal, zijn
spraak, zijn woord, om zijn denkbeelden te
verspreiden. De tong is daartoe het instru
ment, en zoo zegt de Psalmist in Ps. 73: 9:
„Hunne tong wandelt op de aarde.“

Zoo ontstond en bestaat nog als een macht
op aarde het woord des menschen. Dat
woord wordt op alle manier den mensch
aangeprezen. Dat woord des menschen sleept
er duizenden mee en ten verderve.

Maar nu heeft ook de Heere zijn ge
dachte uitgesproken, zijn levens- en we
reldbeschouwing tegen die des menschen
overgezet, en in menselijke taal zijn Woord
tegenover het woord des menschen geplaatst.
En zulkas niet, om het nu aan hun keus
over te laten, wat ze kiezen willen, maar om
als God te eischen, dat alle mensch zich
aan zijn Woord onderwerpen zal.

En vandaar nu de bediening des Woords,
want deze is niets anders, dan eene instel
ling van God in zijn kerk besteld, om al
door dit zijn Woord in de kerken of
door misse bij ongelovigen in te dragen,
opdat zijn Woord het woord des men

schen terugdringe, en de verloren zond
aar er voor bukke, en zich aan onder
werpe, en er naar doe.

Maar hieraan moet dan ook elke predi
catie beantwoorden, en elke predicatie, die
dit niet doet, is water door de zeel gego
ten; verloren moeite; doellooze inspanning;
machteloos gekeuvel; en misbruik van de
bediening.

Nu is deze gansche gedachtenwereld,
gelijk God die in zijn Heilige Schriftuur
nedergelegd heeft, zeer omvangrijk, en
loopt over alles; niet enkel over God,
maar ook over den mensch; niet enkel
over onze ziel, maar ook over ons lichaam;
niet enkel over de kerk, maar ook over de
maatschappij; niet enkel over onze
godsvrucht maar ook over ons beroep;
niet enkel over het geestelijke, maar ook
over het natuurlijke; over alles in één
woord, wat het menschelijk bestaan en
menschelijk leven, in zijn oorsprong, nu
en voor eeuwig, voor zijn God uitmaakt.

Een vrucht van goede prediking moet
derhalve zijn, dat in steeds toenemende
mate, de leugenachtige voorstelling die we
uit de wereld in ons opnemen, geheel uit
ons worde teruggedrongen, en geheel
vervangen worde door de openbaring, die
God ons omtrent alle deze dingen in zijn
Woord gaf.

En dit alles moet tot ons komen op
zulk een wijze, dat we niet zeggen: „Ja, zoo
kan het ook wel, en eigenlijk is die voor
stelling van Gods Woord nog wel verkieslijk“;
of dat we er bij keus hier en daar een
bloempje uit plukken; maar zoo dat we
gevoelen hoe ons kleven aan de voorstel
ling der wereld zonde was, en hoe we
omdat God God is, ons onvoorwaardelijk
aan dat Woord hebben vervangen te geven,
en naar dat Woord hebben te denken, te
bestaan en te doen.

In de Friesche Kerkbode heeft Dr. Wa
genaar de discussie over Separatie en Do
leantie tot zulk een einde gebracht, dat
we hem niet anders dan loven kunnen,
voor zijn kloeken moed en toch ridderlijke,
ja, broederlijke wijze van strijdvoeren.

Aan zijn wensch, om later ook het
tweede punt: het verband tusschen insti
tuut en organisatie, eens opzettelijk uiteen
te zetten, hoopt schrijver dezes te voldoen,
zoodra daartoe het oogenblik gekomen is.

Voorshands echter achten wij het nood
zakelijk, dat al de denkracht zoolang op
den eisch van het Instituut worde saange
trokken, tot een ieder zich klaar en helder
bewust is van wat zulk een instituut is
en wil.

Hierin schuilt een diep stuk van onze
Gereformeerde Belijdenis.

Van nature neigen wij er meer toe, om
de kerk geestelijk op te vatten en eigenlijk
voor te geestelijk te houden, om in den
vorm van het uitwendige en kosmische
leven in te gaan. Vandaar dat te spreken
over het Lichaam van Christus en den gees
telijken binnenkant zooveel meer boeit.

Maar zoo is Gods weg niet.
Er is niet alleen een belijdenis van God
den Heiligen Geest en God den Zoon, maar
ook van God den Vader.

Gods Zoon is vleesch geworden, en heeft,
om het zoo eens uit te drukken, niet alleen
een menschelijk oog aangenomen, maar ook,
met eerbied gezegd, oogleden die zich lok
ken als hij slaapt, en wenkbrauwen boven dat oog,
om dat oog te beveiligen, en is alzo tot in
de bijzonderheden van het uitwendige in
gegaan.

En dit nu moet ook in de kerk ge
schieden.

Ook de kerk wordt vleesch in het In
stituut.

En daarom bestrijden we dat minachten
van den eisch van het Instituut, om alleen
maar op het geestelijke organisme te dringen.

En omdat nu, niet Dr. Wagenaar, maar
vele andere leden zich hier gedurig aan
schuldigen maken, scheen het ons noodzake
lijk, in den Naam des Heeren, den eisch
van het Instituut eens op de conscientie te
binden.

En we gaan hier niet van af, eer dat doel
bereikt is.

Zijn we eenmaal zoo ver, dan gaan we
verder.

Slechts ééne vergissing zij Dr. Wagenaar
zoo goed te herstellen.

Hij beweert namelijk, dat wij alleen het
Instituut en de onzichtbare kerk kennen, en
niet dat derde, wat ontstaat door den Doop.

Hij zegt er van:

De kerk des Heeren kan worden onder
scheiden naar de verkiezing, den doop en de
belijdenis. De eerste is de onzichtbare kerk,
hij de beide anderen betreft het gebied
der zichtbare kerke, aangezien de doop het
„essentieel teken“ is van 't Genadeverbond.

Hierom zegt Art. 34 der Ned. Geloofbel:
„door den doop worden wij in de kerke Gods
ontvangen.“

Nu moet de brochure van Prof. Kuiper o.m.
hierom tot misverstand aanleiding geven, omdat
daarin slechts uitgegaan wordt van tweeërlei
kerk, n.l. de onzichtbare, het geheel der uit
verkorenen, en de zichtbare, dat is dan de
geinstiteerde.

Dit nu is niets dan eene vergissing.

In Separatie en Doleantie staat op pag.
15 dit:

Kort samengevat kan men dus zeggen: Door
verdergehoort werden ze ingelijfd in het mystieke
Lichaam van Christus; niet in de zichtbare
noch in de geinstiteerde kerk. Door den heli
gen Doop werden zij openbaar niet in de
onzichtbare kerk, maar als behoorende tot de
zichtbare, algemeene Christelijke kerk op aarde;
en eerst door belijdenis en stipulante worden
ze, als zijnde leden der onzichtbare kerk, en
als gedoopten, nu ook toegelaten tot het volle
genot van de leden der geinstiteerde kerk.

dat zijn voorstelling van ons gevoelen ons
toedicht wat we meerspreken.

Iets wat ons te meer verbaasde, omdat
we ook in de Herant zoo herhaaldelijk op
deze drievoudige onderscheiding wesen.

Naar wij vernemen heeft Dr. Van Lin
gen, van Zetten, zich in de afgelopen
week onder het Reglement van 1869 ge
steld en zich alzo aangesloten aan de
Christelijke Gereformeerde kerk.

Voor zoover we kunnen inzien, is dit het
beste wat Dr. Van Lingen overschoot, al
betwijfelen we zeer, of de Synode, die eer
lang te Leeuwarden daagt, Dr. Van Lingen,
op grond van zijn voorgewende mystieke
roeping, geheel in strijd met de beginselen
der Gereformeerde kerken, als Dienaar des
Woords erkennen zal.

Doch afgzien van deze moeilijkheid zal
een iegelijk met ons moeten oordeelen, dat
de oprechtheid en eerlijkheid er bij wint,
als iemand, die niets voor de beginselen
der Doleantie voelt, en ze op allerlei wijze
op de kaak stelt, zich ook niet langer als
een der vaders der Doleantie blijft ge
dragen.

We vergeten daarom de goede diensten
niet, door dezen wakkeren broeder eens aan
onze zaak bewezen; en blijven de hoop
koesteren, dat hij, ten slotte aangeland,
waar hij naar geestes-richting hoorde, die
kalme van zin en dien broederlijken ernst
herwinnen, die onafschiedelijk zijn van
waarachtig betoon van geestelijke kracht.

Moge de scheiding slechts tijdelijk zijn,
en welhaast bij de vereeniging der kerken
ook Dr. Van Lingen zijn oude broeders
wedervinden.

Voor Kootwijk.

Ontvangen door Dr. A. KUYPER, van
S. N. te Zwolle f. 5.

Door Dr. J. C. SIKKEL te 's-Grave, van
S. f. 2,50, R. f. 10.

Door Dr. H. W. VAN LOON, van J. E.
R. v. J. te S. f. 35, A. W. en J. V. te
„H. f. 7,50, O. M. te D. f. 5,50, Wed. L.
te R. f. 5, R. te A. f. 5, gecollecteerd te
A. f. 6, A. S. te R. met bijchrift 1 Sam.
12: 22 f. 3,50, gecollecteerd te D. f. 3, W.
te S. f. 2.

KUYPER.

Uit de Pers.

In de Zuid-Hollandsche Kerkbode bespreekt
Dr. Sikkel de onverantwoordelijke houding van
de belijders des Heeren, die nog maar altoos
onder de Synodale organisatie blijven ver
keeren, en toch geen Antinomianen willen zijn.
Hij zegt er van:

Een vertrouwde vriend, die nog onder de synodale
organisatie leeft, vroeg ons onlangs in een vertrouwelijk
gesprek: „Maar blijft gij nu hensch gelooven, dat de
geloofte, leezant en leidend, die hij het Herv. ker
genootschap blijven daarmee zondigen?“

Ons antwoord was: hun gedrag is onverantwoor
delijk en daarom ook onverdedbaar. Ik voor mij zoo
mijn geweten moeten uitschelden, zoo ik met hen gaan
moet! Liever zoek ik in een ander werelddeel han
denarbeid, om in mijn noodrukt te voorzien, of ik
leed bij Gods genade gebrek, dan dat ik ooit zou terug
keeren op dien weg.

„Maar“, zoo ging onze vriend voort, wat denkt gij
dan over hen? Houdt gij het er voor, dat zij tegen
beter weten in toch maar in een zondigen weg bli
ven? Ik houd u voor een man van overtuiging, die
doelert, niet om iemand of om iets, maar omdat gij
voor uzelven verzekerd zijt, dat God u dien weg wijst.

Maar wat denkt gij nu over uwe ambtgenooten en
medelidenden, die in het oude spoor blijven?“

„Daar haalden wij nog al heel wat te beantwoorden.
En velen willen dat antwoord wel eens hooren; daarom
deelen wij het in hoofdstukken mee.“

Wij gelooven, dat er zijn, die door hun blijven on
der de reglementen tegen beter weten in zondigen, en
daarmee een oordeel Gods over hunne ziel halen.

Welken grond wij hiervoor hebben?

Deze zijn, en die vroeger tegen de reglementen in
gingen en zijn gebleven, dat hunne oogen voor de nood
zakelijkheid van reformatie geopend waren. Die met
ons en vóór ons hebben gevoelen om de herstelling
van het recht der kerken en geuigen tegen het on
recht der organisatie.

Wij gelooven, dat er onder hen waren, wien het
hartezak van die overtuiging waren. En daarom ja
zich een als de leed hun eigen haarsel. Die Heere om
ferme zich hunker!

Maar daar zijn er ook vele, die nimmer die heil
scheiden van den geweld der organisatie hebben geopen
baard. Wij gelooven gaarne, dat zij dit bewustzijn
missen. Wij weten, dat velen het missen. Zij zondigen
door onkunde, door dwaling, door beneveling. Alletijd
benedelend.

Sommigen hebben wel gevoel voor de reforme
belijdenis aangaande het persoonlijk geestelijk wezen,
maar ze zijn totaal ledig en los van de geestelijke belijdenis
aangaande de kerk. Daar geven ze geen dít voor.
En ze houden er elkander bij, dat het ook geen dít
waard is. Zoo zweven ze voort.

Andere treden wel naar de gereformeerde kerk
praktijk, maar... in het midden daarvan zien zij...
een spatie... het afgrijpsel van Dr. A. Kuiper
den op zoovele wijzen hun gedachten
als... is als wat niet al? De portretten in het we
eld van Dr. Hoedemaker doen zelfs denken aan den
antichrist, aan den Satan, ja, de namen van deze boose
machten worden in dat blad genot in verband met
Dr. Kuiper. Trouwens vóór tien jaren maakte men in
de kringen van Dr. Bronsveld reeds schetsen van
zulk een portret. En die schets hebben tal van predi
kanten er bij vele leden der gemeente reeds inge
geven, zoodat het pensel van Dr. Hoedemaker het
oode vult met slechts heeft op te werken.

Zoo bestrijft men ons Zoo blijven de menschen onder
de reglementen Lieve kinderen Gods gaan ten slotte zeg
gen: Die Dr. Kuiper moet toch wel een gevaarlijk
onbetrouwbare mensch zijn, — en daarom is natu
rlijk de doleantie verkeerd, — en daarom blijft ik onder
het genootschap.

Of zij goed doen, daar vragen zij niet naar. Ze
zitten in een strik. Ze vragen ook niet, of zij schrift
kelijk zondigen in hen oordeel, in hunne gedachten
over Dr. Kuiper. Met hem staat of valt de doleantie
niet. Want die is Gods werk, en Gods werk hangt
niet aan een mensch. Maar medelidenden hebben wij met
de kinderen Gods, die Dr. Kuiper rooden lief
haben en, hoogschachten, zoo zij hem kenden, maar
die nu door met zulk een valsche portret van hem in
den zak te loopen, zich zeer tegen hem bezondigen.
Bedrogenen!

En wat zijn er dan verder velen, die door den leugen
der ethische richting bedweldigd zijn. Misschien met gere
formeerde vormen en woorden, maar door en door
ethische. Zulke menschen staan onbewust, en misschien
denkende, dat zij gereformerd zijn, met hun heele
hart tegen al, wat gereformerd is. Zij ontvangen u
eens lief. Welke, want zij zijn altijd lief. Maar zij
laten u grollen. Alle deuren en vensters voor uwe ge
reformeerde gedachten zijn bij hen dicht. En gij zijt
de stoep nog niet af, of zij schudden hunne ethische
veeren eens goed. Niet één gereformerd waterdrupe
blijft er in hangen. O, zij hebben een gerust, een

gemakkelijk leven onder de reglementen. In hun
ethisch donk.

Voeg daarbij al de mannen met antinomianische, la
bidistische, en remonstrantische gevoelens, die natu
rlijk van de gereformeerde kerkenreeds niets moeten
hebben, evenmin als de rot van de val.

En eindelijk, de ontreutende onkunde, waardoor al
denen alles voor niets loek openen, wat deze christen
of die prediker hun voorpraat.

Daar hebt gij mijne gedachten er over. Maar met dat
alles is er niet ten argument tegen de reformatie inge
bracht. En het gedrag van allen, die onder de regle
menten blijven, is onverdedbaar en daarom onverant
woordelijk. Aan die organisatie is niet goeds. Zij is
eene vijand van Christus en verwoest zijne kerk. En
niet die geloofte of die naam van Christus kan het voort
het aangezicht des Heeren voor die organisatie open
men. Dat auzen ze niet, dat kunnen zij niet, dat doen
ze niet, dat zullen ze nooit!

Bij den Heere voor die organisatie te pleiten, — de
Heere zal ze het meest toelaten. Voor zulk een gebed
is geen opening.

Zoo sprak ik uit volle overtuiging.

Mijn vriend had nog één vraag: „Maar zoo dan
veler oog niet ontlosten in, voor wat gij niet, moogt
gij dan derulken hard vallen? Kunt gij zeggen, dat u
schuldijk zijt?“

En ik antwoordde: „Zijn de heidenen niet schuldig,
omdat zij de wet niet kennen? En is de dochter niet
schuldig, die door hare moeder op den weg van die
st en onrecht gebracht wordt?“

Maar toch, mijn vraag is niet tegenover onze broe
ders in het genootschap. Het onverantwoordelijke zit
in iets anders.

Namelijk hierin, dat zij de beschuldigingen hooren,
en dat zij toch als geloovigen en als voorgangers niet
tot ernstig onderzoek kunnen van Gods weg.

Hierin is in elk geval iets moedwilligs.

Wij willen niet hem openlijk de zaak der Syn. organ.
beschuldigen van „Godel“.

En dat willen zij niet.

Zij maken er geen conscientie van, hoewel wij
hen hierom smeeken.

En dat is onverantwoordelijk. Als een vulle bede
laar worden wij gelaagd van de stoep onze broeders.
Of men laat ons staan, alsof er niemand thuis is. Wij
moeten voor onze vader pleiten. Maar omdat wij
het zijn, de zondige broeders daarom vragen zij nu
naar onze moeder, naar de vrens de Lente, in haar
leven op aarde ook niet meer.

O, onze ziele kan het schier niet uithaalen!

Hier zwegen wij bedroefd.

Toch blijft onze vriend gelooven, dat zij die ons
den rug toekeren, zich wel verantwoorden kunnen.

Maar op onze vraag nu, waarom zij het dan niet
doen, haalt hij de schouders op.

Middelwyl precht Domela Nieuwenhuis in het kerk
gebouw te St. Anna Parochie en worden de vruchten
van zijn preek in de woelingen der revolutiemannen
aldaar gezeen.

Sraks komt de stroom uit het noorden.
Zou het geen tijd worden voor de dienaren van
Christus, om reukenschap te geven van de organisatie,
die zulke dingen gedooft en gehoorzame dienaren des
Heeren vervolgt?

De zaak is deze.

De belijders van den Christus onder de
Organisatie zijn deels door pantheistische en
philosophische studien ingegaan in het denk
beeld, dat er geen volstrekte tegenstelling tus
schen belijdenis en verloochening van den
Christus bestaat; en dit toepassende op de
kerk, zien ze meer van Christus in de aspira
tien der Modernen, dan in de confessien van
de Gereformeerden. Dit zijn de beslist Ethischen,
die zoolang ze in deze doolpalen blijven
loopen, aanhangers van een Darwinistisch
Christendom zijn, dat onmachtig is om de zonde
der Organisatie te gevoelen.

Maar anders staat het met de niet-Ethischen.
Deze zien de zonde, en erkennen hun plicht
om er tegen te reageren; maar zie, onze wijze
was hun wijze niet; naar hun berekening liep
het zoo min: er was er geen wilakracht om
een eigen strijd te strijden, noch zin om met
ons te strijden; en daardoor kwamen ze in de
achterhoede terecht en geraakten ze buiten het
gevecht.

En nu, eenmaal buiten het gedrang geraakt,
kunnen ze zieklundig niet anders doen, dan
ons zwart maken, opdat de prikkel van hun
eigen conscientie hen niet plage.

Ja meer nog, nu moeten ze hun zonde wel
systematiseren tot ze geen zonde meer zij,
naar in dit systeem zijn plichtsbetrachting als
zonde kunne gebrandmerkt worden.

Wel hem, wien God de Heere diene blind
doek van de oogen rukt.

Onzerzijds zullen we blijven luiden, of er
nog iemand ontaken mocht, en zich den slaap
uit de oogen wrijven.

Maar helaas, een Synodale slaap gaat zeer
diep.

In de Kerk. Cour. wordt de dissertatie be
sproken, die onlangs aan de Vrije Universiteit
te Amsterdam door den heer H. H. Kuiper
verdedigd is.

Bedenkt men nu in wat toon de Kerk. Cour.
dusver gewoon was over de Vrije Universiteit
te oordeelen, dan trekt het de aandacht, op
wat welluidende toon thans niet slechts over
deze dissertatie, maar ook over het doctoraat
der Vrije Universiteit gesproken wordt.

Het heet toch aan het slot der recensie:

„Gaarne doe ik hulde aan den grooten ijver,
de bezielende, de degelijke studie van kerkgeschiedenis
en kerkrecht van den schrijver. Broed heeft hij zijne
taal opgevat en op vezels uitnemende wijze vol
bracht. Zijne voorstelling van de feiten is helder. Hij
beheerscht zijne stof. Er zit logica, gang in zijn boek.
Hij weet hoe hij geschiedenis schrijven moet en ont
leent zins en woorden aan de bronnen.
Slaaf volgt hij geen mensch, zelfs zijne leestmeester
niet. Humaan, wetenschappelijk is de toon van zijn
schrijven. Sprekt hij van onze kerk dan noemt hij haar
Ned. Herv. kerk. Reeds het feit, dat hij zijn proef
schrift aan onze Kerkelijke Courant ter beoordeling
zendt, verdient dankbare waardering.“

Noede mit ik een register geve, van het boek. Van
het gebruik van vreemde of onduidelijke woorden,
die wij niet meer in de spraaktaal berigen en van
het veelvuldig aanwenden van enkele beelden (b. v.
het groeien uit een wortel) moet de schrijver zich
onhouden. Ook is bepaald hinderlijk, zoo dikwijls
Dr. Kuiper „worden“ weglaat. In de stijl heet
men den zoon van Dr. A. Kuiper.

Het worde den schrijver geve, dat hij niet ge
noord door kerkelijk strijdgevoel, rustig in zijn vrije
uren zijn taak volvoert. Hij, die zoo goed over de
opleiding tot het evangelieambt wist te schrijven, zij
zelf een waardig evangeliediaenaar! Ook twijfel ik er
geen oogenblik aan, of wanneer Dr. H. H. Kuiper
nu zijne aandacht gewijd te hebben aan de bediening
des Woords, het Woord, d. i. de Heilige Schrift
zelve, meer en meer een theologische doctor oek
oog en hart heeft voor de theologische kwesties van
den dag, hij zich meer angetrokken zal gevoelen tot
ons, leerlingen der Staatsuniversiteit, dan mischien
voorheen. Zijn wetenschappelijk ernst en waarheids
gevoel staan mij daarvoor borg.

Heel den theologische doctor!

Nu wete men, dat Dr. Bronsveld onlangs
schimpend schreef, dat de heeren Rutgers en
Kuiper zich de pret hadden gegund, om aan
den jongen heer Kuiper een vod papier te
geven, waarin kwansuis stond dat hij doctor
was; maar een titel waaraan metterdaad nie
mand waarde hechte. Zelfs mocht men niet
spreken van Dr. H. H. Kuiper, dat ware een
slag in het aangezicht der Staatsuniversiteit.

Thans eert de Kerk. Cour. zichzelf, door
te schrijven, wat ze schreef; en spelt dit goede
woord van Dr. Baljon ons een betere toekomst,
waarin dat smalen en schippen op de Vrije
Universiteit aan Jan Rip en zijn maat, in
clusive Uilenspiegel zal worden overgelaten.

Slechts één punt eischt om der waarheid
wille correctie. Aan de Kerk. Cour., als offi
cieel orgaan der Nederlandsche Hervormde
kerk, is de dissertatie niet door den schrijver
toegezonden, maar, buiten weten van den
schrijver, door den uitgever.

En wat den titel van „Nederlandsche Her
vormde kerk“ betreft, deze titel wordt aan het
Synodaal Genootschap door niemand betwist;
wel die van